

לח:

על אלו מומין פרק ששי בכורות

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

וסימניך ברקא. משמע דהוי מוס
(ניטין פט.) יש רפואות
(שבת עה.) נמי אמרי' כחלין לברקאי
והאין קודם שנקבעו נמי (א) לנרין
בפרק המוציא (א) קמתי ג' (א) דס
כדי למול עין אחת שכן כחלין
(ליחור) (א) לנרין (א) ומתקמחא ודעת
(פ"ט) גרסי' להו ומתקמחא במילתין
(פ"ד) כתוב יאור במקום מורור משמע
דהכל אחד ומורור הקבוע חשיב לקמן
מוס ומיהו איכא למימר דבשבת
מיירי נאמום שאינו קבוע ועוד יש
למך קבוע דלח מתרפא מחלו
חשיב מוס והא דקאמר לקמן גבי
מוס הקבועים דלח עובר
שמתחילין אותו לח יבש של גשמים
לא הוי קבוע און זו רפואה ממש
אלא דיקא ונסיון אס הם קבועים
אס לאו אכל רפואה גמורה יוכלה
להעביר מוס קבוע מדע דלקמן
(דף לט.) אמרי' גבי נפגס הוינן
נפגס ולא ניטל דניטל חוזר לאיתנו
וימר (א) וכפגסנא נמי הוי יוכל
ליטלו ומיהו י"ל דכי נפגס מחלה
אין לה תקנה וקנא יש לקרק מילתא
דמצינא באורייתא והוי מוס דלקמן
(דף מה.) והיא חזויה המלכות ובי"ק
בפרק מנחה (דף פ.) משמע דיש
לה רפואה כדאמרי' מתריעין על
המיוך בשבת ומיקי לה בחזויה
המלכות דלח מנחמין יבש מנפגס
ומיהו יש לפרש דחא שמתיעין לאו
שמתרפא אלא שלח דמוסף דמה
נפח אין לה רפואה דאמרי' לקמן
שמלפפת והולכת עד יוס המיתה
יש לקרק מיכלת דמצינא (א) והיא
מוס דלקמן ומן צפ' המלא מפילין
(עירובין ק.) מותנין יבלת נמקד
וכן מותנין יבלת (א) נפגס (א) פסגס
(ה.) אלמא יש לה רפואה בחמיה
וחמי מוס ואין להעמיה (א) דלית
בה עלס דמחלו צלמא הוא דלקמן
ומיהו יש להעמיה ציבלת שבעין ודלית
ציה שער דאין שומטין עלה לא
נמקד ולא צמיהו (א) דאמרי' (א) דלמרי'
בעירובין (א) למה ויבשה יד וכל
הכל שייך ציבלת שבעין: אמר קודם
משעה אברה שומטין (א) אומר ר"ת
דלח אמרי' ומן צפ' הכי איכא דלח
לאותה הוראה כי הכל ויצימות כפ':
הערל (דף עו.) גבי חגר תרנ
כשמעאל ופסקין נושאין על האנוסה
(יבמות ג.) גבי נרשא אשת אחי
מתא ומיני עברה יושאין (קדושין ע.)
גבי ענדל דרנ יהודה דכל דלמר
מנית משמונא אחינא ענדל הוא
שהי נראה (א) לרנ יהודה שאומר
כן לפי שהקבועים: וישאין מחבב
ענינו. לפי הדעה לן שבעין קורין
רעה מרוב שומן ששם שומן העין
ורואה לומר שישאין הרשע למרבות
המבבלת את העין אל שש
גמולא ור' מאיר רבא
לאן בשחור ולא שש שחור
בלבן: תרבה רעיה. הינו
דקרא רואה לומר שישאין העין וזולת
לחון מרוב שומן (א) שנתמו:
שהי

קבוע ומיהו דכפ' מי שאמרו
לנרקה ופסקי המוציא יין
וי"ל דהתם מיירי נממשטין
למך אקושיא אחריני דהתם
מאי הריס אמר רב פפא תורה ברא דעניא:
רק תבלול: ת"ר דק משוקע הרי זה מוס צף
אינו מוס והתניא איפכא לא קשיא הא
בשחור הא בלבן * והא אין מומין בלבן אלא
הא (א) בדוק לבן אלא בדוק שחור דאמר רבה
בר בר חנה סח לי (ר') אישיה דמן דאמר רב
שחור משוקע הרי זה מוס צף אינו מוס אלא
לבן משוקע אינו מוס צף הרי זה מוס
וסימניך ברקא: חלוון נחש (א) ועצב: איבעיא
לחו חלוון הוא נחש או דלמא חלוון או נחש
ת"ש דאמר רבה בר בר חנה סח לי (א)
רבי יוחנן בן אלעזר וכן אחד היה בשכותניו
ור"ש בן יוסי (א) לקושיא שמו ומימר לא עברתי
לפניו פעם אחת עברתי לפניו אמר לי שב
בני שב חלוון זה מוס קבוע (א) לשחוט עליו
וזהו נחש שאמרו חכמים ואע"פ שאמרו (א) אין
אדם רואה מומין לעצמו אבל מורה הלכה
לתלמידים ותלמידים (א) מורין לו (א) והאמר ר'
אבא אמר רב הונא (א) יכל תלמיד חכם שמורה
הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו
ואם לאו אין שומעין לו איהו גמי מורה ובא
היה מעיקרא: איהו תבלול לבן הפוסק (א) את
הסירא: מתני' מני רבי יוסי היא דתניא לבן
ונכנס בשחור שחור ונכנס בלבן ה"ז מוס
דברי ר"מ ר' יוסי אומר לבן ונכנס בשחור
ה"ז מוס שחור ונכנס בלבן אינו מוס (א) שאין
מומין בלבן אמר רב מ"ט דרבי יוסי דכתיב
'ויצא מחלבו עינומו תרבה דעיה איקרי עינומו
סתמא לא איקרי ור"מ (א) מה לשון תבלול
דבר המבלבל את העינים: מתני' חורור
'המים הקבועין איהו חורור הקבוע כל
ששהה שמונים יום (א) ר' חנניא בן אנטיגנוס
אמר 'בודקין אותו ג' פעמים בתוך שמונים
יום ואלו הם מים הקבועין אבל לח איבש של
גשמים לח ויבש של שלמים (א) וכל היבש של
ואח"כ הלח אינו מוס עד שיאכל (א) הלח ואח"כ
היבש: גמ' מתני' מני רבי יהודה היא דתניא
חורור קבוע ארבעים יום ומים (א) הקבועים
שמונים יום דברי ר"מ ורבי יהודה אומר
חורור (א) שמונים יום ואלו הם מים הקבועים
אכל לח ויבש של (א) בית השלחין או
שאיבש יבש ואח"כ אבל הלח (א) אין מוס עד
שיאכל יבש אחר הלח וישנו ג' חדשים והא
(א) תריוויהו תננהי אבל לח ויבש של גשמים
לח ויבש של בית השלחין חסורי מיחסרא
והכי קתני אבל לח ויבש של גשמים ה"ז מוס
בית השלחין אינו מוס ודגשמים נמי אבל
יבש ואח"כ אבל לח אינו מוס עד שיאכל
יבש אחר הלח וישנו ג' חדשים איני (א)
(א) והתניא והא רב אידי בר אבין אמר רב
יצחק בר אשיאן אדר גניסן לח אלול ותשרי
יבש 'אימא אדר וחצי גניסן לח אלול וחצי
תשרי יבש: איבעיא להו לח בזמן לח ויבש
בזמן היבש או דלמא לח ויבש בזמן הלח
בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן אדר
אז

הנהרות הב"ח

(א) במשנה של שלחם אכל
היבש והיבש אכל הלח אי
מוס דהיבש אכל הלח דלמך
(היבש) חלימ' ויב' (א) גמ'
היבש אחר הלח: (א) גמ'
ואלו תן מוס הקבועין אלא
לא יבש של בית השלחין
ולא לח ויבש של בית מוס:
השמיין וי' אין לח מוס:
(א) שש חייב והא אמר ר'
ארי בר חנני: (א) ר"ש
ד"ה מורור וי' שש מין
טופין לבנת מין חרובים
לבן חורר ספי': (א) ר"ה
ויבש ככל מ' שיערו עליו
ל"ה:

גליון הש"ס

גמ' והא אין מוסין בלבן
פ' לקמן פ' ע"ג מ"ה והא:

לעני רש"י

מיל"א. חם כפין.
ס"א צ"א [פ"ד]. סססוא.

מוסף רש"י

אם קודם מעשה שבת
הורא לרנ, מוציא ע"ה
לתלמידי בית המדרש כס
לרנ: ויבמות פ' ובי"ד פ"ג פ"ג
ויחזיקו פ"ג. שומעין לו.
כספס ספסל (יבמות פ"ג)
לחמן לחמיה כספס פספס
(קדושין פ"ג.) ואם יאיר מוס
שומעין לו. אינו לחמן
למדי כס רנ. שש מחמת
משפח הכל לרנ אלא אחר
פ"ג ובי"ד יבמות פ"ג (א)
יהיה ודכ' חמיה אלא יבמות
פ"ג. חורור. תן טיפת
דקת על לנן חמיהו כפין
גמ' פ"ג. עמיס בתוך
שמונים יום. כלאם.
והתלמידי פ' וקפ"ג פ' ויבמות
פ"ג.

רבינו גרשום

עדי שאכל היבש של גשמים
אחר הלח. שהלח של שדה
בשמים. אבל קודם היבש אכל
בכך לא תרופא הוי מוס
קבוע. וישנו ג' חדשים.
כלומר בני חדשים יאכלוהו
בכל חרש לח ואח"כ יבש:
והכי מצי מקום מנין ר'
לח ויבש של שלחין כו':
אבל לח ויבש של גשמים
לח ויבש של שלחין כו':
חסורי מחסרא כמנינא לכל לח
קני: והכי תרבה הלח
ויבש של גשמים הרי זה מוס
כו'. ואחזן כמתינתין:
ואיכא דאמרי ויש לו ג'
חדשים. כלומר רשינה
לבריקה זו ג' חדשים איני
די חדשים לא לא. איכא
אדר ותי' לן לח אלול
וחצי אדר יבש דתינו ג'
חדשים וחו וקפ"ג צ"ג:
ראין ורפיון: אלול ותשרי
יבש. ובהורא וכן וי' ויש
חבן וחצי: מיהא ליכא
למישמע דלמא היא
דקאמר אלול ותשרי יבש
כלומר פיריות יבשין אלול

קודם שזא מעשה ההלכה (א) נידו:
שומטין לו. ועישן מעשה: אין
והכל מלן ציית ליה דלמך
דמוס קבוע הוא: מפנין. דקתי
אין מוס בלבן רבי יוסי היא: ילא
מחלב עינימו. ילא רשע למרבות
רעה מרוב שומן שומן דלמך
בלבן הוא: דכר המכלבל. שפסק
הסירא ומערה השחור והלבן כל
היכי דעבר הוי מכלבל: מתני'
חורור. מולא הוא שש (א) טופין
לבנות בעין: (א) הקבועים. אחרייהו
(א) חורור ואמיס: בודקין
כנ' ג'ס כפון שמונים יום. ואס
לא דקדוקו אע"פ (א) שמוס (א) נאלא
שס כיום שמונים (א) לא מוס דלמך
דימיס הלך לו וחור שכן דרכו:
מיס. דין שעניו טעפות מיס:
אלו הם המים הקבועין. לומר
נמלי דיעין אין קבועין הן אז
עזברים: אכל לח ויבש של גשמים
אס האלויהו לרפואה מן ומקפוא
שקורין פ"א: לח. הגדל בעין
ויבש הגדל כשחרי דמפסע בגמרא
והאלויהו צידה לח ויבש של גשמים
הגדל בשדה בית הכעל דקמי ליה
גשמים: או לח ויבש של שלמים.
קרקע נמלן ויבש: או שלח אכל
לח ויבש צידה אלא אכל יבש ואח"כ
אכל לח לרפואה אין זה דרך רפואה
כס אע"פ שלח תרפא ככך אינו מוס
עד שאכל יבש אחר הלח דוי היא דרך
רפואה ואס לא תרפא קבוע
גמ' מתני'. דקמי חורור קבוע
שמונים יום רבי יהודה היא: אכל
לח ויבש של גים הפעל: שאין דרך
להקומה הכוא הוי רפואה: ולא
לח ויבש של שלחין. דלא הוי רפואה
ולא דקנינא ציה: או שאכל יבש
של בית הכעל ואחר כך לח אינו
נדק ככך דלחין זו דרך רפואה:
וישנו ג' חדשים. דג' חדשים
דקנינא ליה כתיב: ה"ז מוס. אס
לא תרפא ככך: ופאן תריוויהו
פנן. דדין של בית הכעל בין של
שלחין ואי אכל יבש אחר הלח
מסי ונדקין ומתנינן כרבי יהודה
אוקימתא: חסורי מיחסרא. מתני':
לח ויבש לת. מקפוא הגדל כאלד
ויטין מלכילין אותו כאלד ויטין: ויבש
ציבס. מקפוא הגדל כאלול ותשרי
מלכילין אותו תשרי דלא שחתי ליה
עד שיעברו (א) כל ימי הקץ וידק
שניהם: פ"ג. דלח בזמן לח ויבש
בזמן יבש: וכמה מלכילין אותו. כלל
יוס: כסעודה ראשונה. שאוכל בכל
יוס יביעין ל' מן הרפואה כגרוגוריה:
או

ותשרי מאכילין ליה בארז ויטין: וכמה מאכילין אותו. מן הלח וכן היבש אפי' בגרוגוריה מכל אחד ירי לבריקה:

(א) נראה שג' חמיהו קנן קנן כלאמר טנא בקאם כמו לנרקה בשבת ע"ה. (ב) אולי צ"ל סיהי בעי דק ויהי מחלו מלון ואמר חלוון או וי'.
ט' ויבש של בית השלחין משמקין אותו. או שאכל יבש של שדה של גשמים ואח"כ אכל הלח ויעדין לא תרפא אפי' כן אינו מוס

ט' ויבש של בית השלחין משמקין אותו. או שאכל יבש של שדה של גשמים ואח"כ אכל הלח ויעדין לא תרפא אפי' כן אינו מוס